

A. Declercq, B. Vermeulen
Katholieke Universiteit Leuven, LUCAS

SITUERING

- Waarborgen levenskwaliteit zorggebruiker is expliciete doelstelling Vlaamse overheid: woonzorgdecreet dementieplan Vlaanderen 2010-2014
- Belang levenskwaliteit: 'jaren toevoegen aan het leven, maar ook leven aan de jaren'
- Aandacht voor de levenskwaliteit binnen de zorg- en hulpverlening → oog voor andere niet-medische domeinen
- Vlaamse Ouderen Zorg Studie: longitudinaal onderzoek naar zorgtrajecten bij kwetsbare ouderen die thuiszorg gebruiken
- In opdracht van Vlaamse Minister van Welzijn Volksgezondheid en Gezin

DESIGN

Steekproef

Kwetsbare ouderen die professionele thuiszorg gebruiken: 487 ouderen en 320 van hun centrale mantelzorgers: koppeling informatie ouderen en mantelzorgers

Design

Screening door thuiszorgorganisaties

Selectiecriteria ouderen:

- Voldoende het Nederlands beheersen
- In 1 van de 8 geselecteerde regio's verblijven
- Ouder dan 64 jaar zijn
- Minstens psychisch onwelbevinden of geheugenproblemen ervaren
- Thuiszorg gebruiken

Bevraging positief gescreende ouderen:

- gestandaardiseerde vragenlijst
- face-to-face bevraging ouderen door peer-interviewers
- schriftelijk invullen door mantelzorgers

Instrumenten

•Kwaliteit van leven:

gemeten via *QUALIDEM* (Ettema, Drees, de Lange, Mellenbergh, & Ribbe, 2007) instrument specifiek ontwikkeld voor ouderen met dementie

9 dimensies

subjectieve inschatting van de levenskwaliteit van de oudere door de centrale mantelzorgers

herschaald naar score tussen 0 en 10: hoe hoger de score, hoe beter de kwaliteit van leven voor dat subdomein

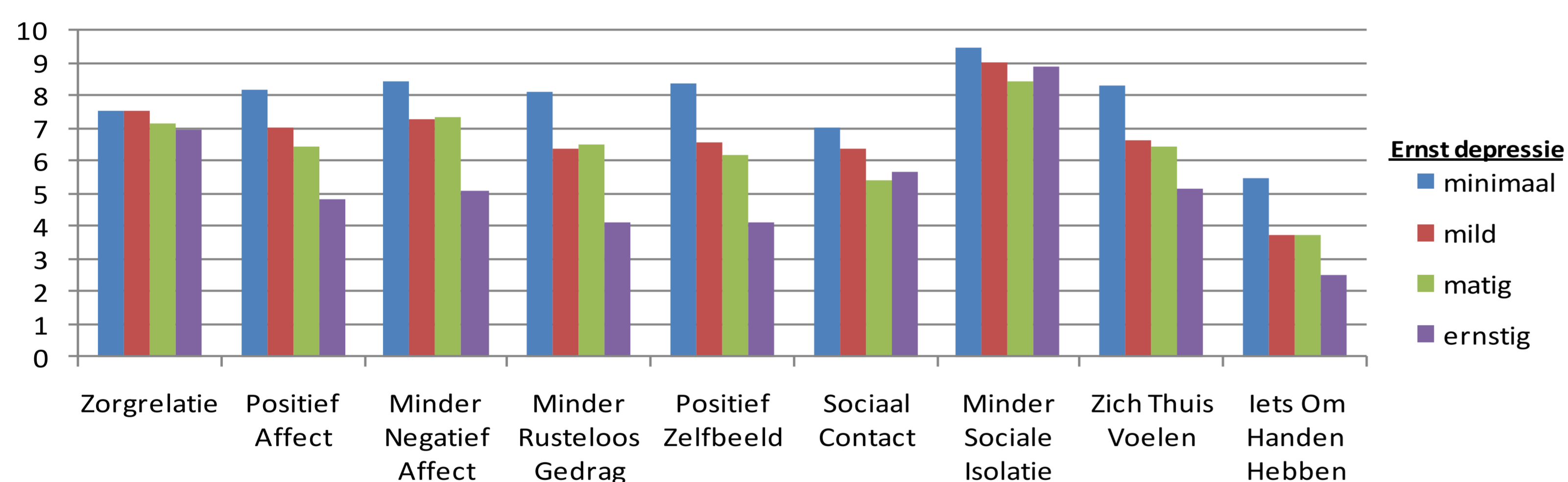
- Ernst van depressieve gevoelens: gemeten bij ouderen door *Geriatric Depression Scale* met 15 items → ernst van depressieve gevoelens: minimaal → 63%
mild → 26%
matig → 7%
ernstig → 4%

- Ernst van geheugenproblemen: mantelzorgers als proxy → metrische variabele ingedeeld in kwartielen, waarbij 4de kwartiel de ernstigste geheugenproblemen weergeeft

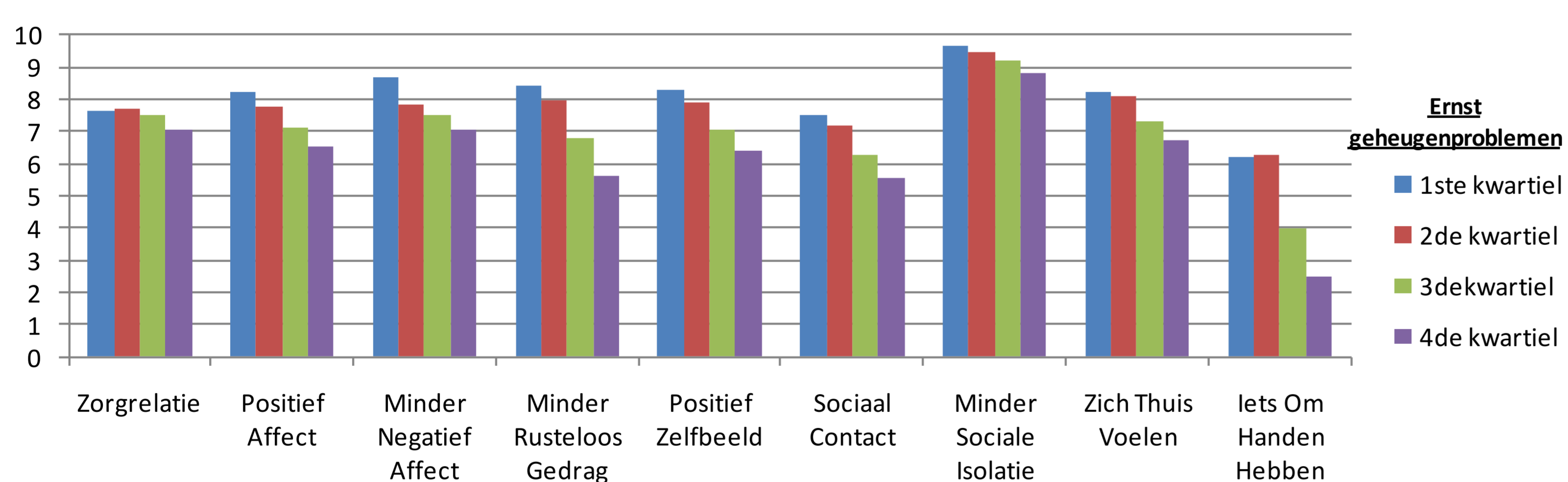

FIGUREN

Depressieve gevoelens en de kwaliteit van leven

Geheugenproblemen en de kwaliteit van leven

RESULTATEN

1. Wat is de kwaliteit van leven?

- Dé kwaliteit van leven bestaat niet: verschillende subdimensies
- Grootste problemen: - te weinig om handen hebben
- te weinig sociale contacten
- Oudste ouderen: geen lagere levenskwaliteit

2. Hoe gaan depressieve gevoelens samen met de kwaliteit van leven?

- Ernstigere depressieve gevoelens:
  - minder positief zelfbeeld
  - meer rusteloos gedrag
  - meer negatieve affecten
  - minder positieve affecten
  - voelen zich minder goed thuis
  - minder sociale contacten
  - meer sociaal geïsoleerd

- De zorgrelatie lijdt niet onder de toename van depressieve gevoelens

- Milde vormen van depressieve gevoelens: ook invloed op de levenskwaliteit

3. Hoe gaan geheugenproblemen samen met de kwaliteit van leven?

- Ernstiger geheugenproblemen: graduele afname van de levenskwaliteit.

Besluit

Geheugenproblemen en depressieve gevoelens hebben een sterke, allesomvattende negatieve impact op de levenskwaliteit van thuiswonende ouderen die professionele hulp krijgen

AANBEVELINGEN

Aanbevelingen voor het werkveld

- Professionele zorgverleners: aandacht voor levenskwaliteit-uitkomsten, zeker bij ouderen met ernstigere depressieve problemen en/of geheugenproblemen
- Thuiszorg: meer personeel opleiden tot referentiedeskundigen van - dementie
- depressie

Aanbevelingen voor de overheid

- Preventie en vroegdetectie van depressie
- Negatieve stereotypingen over ouder worden en verminderde levenskwaliteit moeten bestreden worden
- Meer aandacht voor het menselijke aspect van de zorgrelatie
- Verder onderzoek nodig voor de vergelijking van levenskwaliteit-uitkomsten tussen verschillende zorgsettings

CONTACT

Naam: Prof. dr. Anja Declercq
Bram Vermeulen

Werkadres: Kapucijnenvoer 39
3000 Leuven

Telefoon: 016/ 33 69 10

E-mail: anja.declercq@med.kuleuven.be
bram.vermeulen@med.kuleuven.be

